

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Dissertatio Critica De Capitibus Ultimis IX - XIII.
Posterioris Epistolae Pauli Ad Corinthios Ab Eadem Haud
Separandis**

Gabler, Johann Philipp

Goettingae, [1782]

VD18 11725516

§. IV. De iusta difficultatum expediendarum ratione quaedam observantur
generatim.

urn:nbn:de:gbv:45:1-14981

vero omnem orationis contextum diligenter comparamus, facile animaduertimus, (quod infra certis argumentis efficere nos posse confidimus) hunc locum non de tertio quodam aduentu *per literas*, sed de tertia praesentia *adspetabili* intelligendum esse, et plane *παρ-αλληλον* verbis C. XII, 14. *ιδε τριτον ετοιμως εχω ελθειν προς υμας*. Vel poterat Paullus duobus locis simul idem tertium epistolae *ειλημα* inchoare?

§. IV.

De iusta difficultatum expediendarum ratione quaedam obseruantur generatim.

Missis igitur his aliorum opinionibus, iam dispiciamus ipsi, queantne difficultates illae §. I. expositae, retenta quidem nec interrupta segmentorum epistolae serie continua, alio modo eoque meliori dissolui. Posse vero has difficultates, seruato e textu nostro arctissimo capitum inter se nexu, omnes sic satis expediri, omniaque, quae videantur, repugnantia amice inuicem conciliari penitus confido. Sed si vel maxime omnino solui ea non possent, propterea tamen partes epistolae violenter diuellere aut temere transferre nefas esset. Quis enim tanta se perspicacitate esse putet, vt in summa historiae illius temporis obscuritate omnem loci temporisque ratio-

rationem epistolae adiunctam circumspiciat? Quis igitur confidenter enunciet, vnde sit in iisdem literis varius ille Apostoli in Corinthios animus? Nonne Paullus inter scribendum novos nuncios eosque ingratos de Corinthiis accipere poterat, qui maiorem in corrigendo et vituperando seueritatem requirent; vnde finis epistolae hoc Apostoli animo ad vituperandum composito exaratus respondere plane non posset argumento primorum capitum ad animum Apostoli per laetos Titi nuncios exhilaratum atque in Corinthios bene affectum conformato? Quis est, qui, vbi non omnia in antiquis monumentis pateant, illico turbatum foliorum ordinem vel particulas male confertas suspicetur, spuriamque iudicet rem, cuius veram indolem ipse quidem cognitam non habeat? Quis quaeso, vt rem exemplo illustrem, si remouendis C. XVI. epist. ad Rom. difficultatibus imparem se sentiat, nec velit *SEMLERIANAM* has expediendi rationem admittere, illico totam epistolam ad Rom. — scriptum illud maxime omnium *ὁμολογημενον* — tamquam spuriam reiciet? Hac enim coniecturarum criticarum audacia tenebras illas, quibus antiqua monumenta tecta videmus, non dispellimus, sed conspissamus. Eam profecto sacris literis religionem debemus, vt in tractandis illis, ne quid a nobis fiat temere aut cupide, sedulo caueamus. — Illa quidem ratio varium in

hac epistola Apostoli in Corinthios animum conciliandi, quam paulo ante tradidi, mihi ipsi non arridet; nam notasset sane Apostolus in extremis his literis subitanam, si qua acciderit, ecclesiae Corinthiacae conuersionem, atque tristis nuncii allati, velut in epistola priori, mentionem iniecisset ipse: at nihil horum in his capitibus reperimus. — Possemus vero etiam eandem rem, si in eo, quod fieri possit, vires ingenii exercere vellemus, modo explicare hoc: Apostolum, dum haec scriberet, vel grauiores *aliunde* nuncios accepisse, qui eum contristarent atque commouerent vehementius; vel alia ei in Macedonia tum commoranti accidisse aduersa, quae ipsum adeo afficerent, vt durius etiam atque asperius scriberet. Quoties enim id nobis accidit, vt, si quid ingrati nobis euenierit, austeriores erga alios fiamus ipsi, atque oratione vtamur, nec opinantes, asperiori vel in eos, qui nihil peccarint, animaduertamusque in vitia aliorum; quae alio tempore plane praeteriissemus, iusto seuerius? —

Sed his artificiis omnibus, quae quidem sufficerent, si alia ratio non suppeteret, carere facile possumus ad declarandum animum Apostoli varium mox leniorem mox acerbiorum, modo attentiori mente atque vno tenore argumentum epistolae perlegamus, varium in quouis segmento animi Apostoli habitum,
varium-

variumque, quod in eo secutus ille fuerit, consilium penitus indagemus, atque vniuersam denique meditationis consecutionem ad intimos vsque mentis Paullinae recessus studiose persequamur. Verum experta est hucusque sacra scriptura tristem illam fortem, vt pauci admodum ЛОКНИ, diligentes et prudentes humanae mentis inuestigatores ad interpretationem illius accederent; plurimique contra, quos naeta esset, interpretes de perscrutandis sollicitate auctorum sacrorum animis haud cogitarent, sed solas opiniones vel syllabas aucuparentur. — Quodsi vero non hebetiori aliquo aut tardiori sensu ad scripta Paulli accedamus, nec Apostolum ipsum fingamus natura frigidum, tardum, languentem, sed talem, qualem eum scripta eiusdem omnia clare demonstrant, virum scilicet ingenii acris et feruidi, quouis sensu, grato vel ingrato, vehementer commotum, atque incredibili et virtutis et doctrinae Christianae promouendae studio nullo non tempore totum conflagrantem; et in interpretandis eiusdem epistolis, quid nobis, nisi sensu acriori a natura destituti simus ipsi, in literis ad familiares potissimum exarandis accidat, diligentius attendamus, quibus nempe modis ab vno argumento ad alterum transeamus, quasque vicissitudines sensus animi, ex eoque ipsum dicendi genus vel inter scribendum subire soleat — si hac mente, inquam, hocque sensu

posteriolem epistolam ad Corinth. adreamus, atque difficultates §. 1. propositas ad constantes has mentis humanae leges curatius examinemus; dici vix potest, quam cito, quamque facile nubeculae illae dissipentur omnes. —

Quod enim ad primum dubium attinet, Apostolum in vltimis his capitibus cum seueritate et acerbitate pronunciare in Corinthios, cum prioribus contra segmentis oratione vtatur leniori ac blandiori, vt adeo posterioris partis argumentum aptius ad priorem quam ad posteriolem epist. ad Corinthios pertinere videatur, generatim dicendum erit hoc: Ineptius sane egisse Apostolum, si in eodem dicendi modo per vniuersam epistolam haesisset. Nonne recte a Corinthiis facta ipsi laudanda, prauis contra illorum mores vituperandi et corrigendi erant? Quemadmodum enim nulla vnquam exstitit societas, quae nihil omnino, quod reprehensione dignum esset, admitteret; ita et illa aetas in ecclesia Corinthiaca homines tulit variae indolis, alios digna laude in pietatis studio confirmandos, alios iusta vituperatione ad illud reducidos. Pro hac igitur ratione membrorum ecclesiae varia varium etiam dicendi genus ab Apostolo, vt omnibus prodesset, adhibendum erat. — Audiamus hac de re SEMLERVM Vir. Ven. ipsum (paraphr. not. 289): "*Hic autem quaerere licet — inquit — quomodo ista*
„con-

„conueniant cum istis, quae a Tito narrabat se
 „audiisse C. VIII, atque Corinthios mirum in
 „modum ideo laudabat? Nempe ibi agitur de
 „illis, qui redierant ad bonam frugem; hic vero
 „de quibusdam aliis, qui adhuc quasi expecta-
 „bant, seiuncti interea a partibus Pauli; hi
 „poterant eo sensim delabi, ut putarent, si ma-
 „xime Paulus ipse veniat, tamen eum nihil prae-
 „terea ausurum, vanas minas istas fore. Sal-
 „tim isti Iudaizantes s. Palaestineses facile po-
 „terant sermonibus scaeuis istam leuitatem per-
 „vertere et in contemptum adducere”. — His au-
 tem generatim obseruatis accedamus iam ad
 accuratiorem eorum, quae in his literis in-
 vicem pugnare videantur,

§. V.

Status ecclesiae Corinthiacae narratur.

Quod negotium quo procedat felicius, inquiramus ante omnia, quantum quidem ex ipso epistolae argumento id intelligere liceat, in vniuersum statum et conditionem internam ecclesiae Corinthiacae, eo certe tempore, quo Paullus has ipsas literas ad illam conscriberet. — Acceperat vero Apostolus a Tito haec: Plurimos Corinthios a partibus ipsius stare omnique eundem pietate colere (C. VII, 6-7): quaeque prioribus literis animo intendisset, ea omnia etiam ex animi sententia in ecclesia Corinthiaca vere per illas effecta fuisse, quaeue